

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Tredjelandsleverantörers tillträde till upphandlingsförfaranden (Ds 2025:29)

(Fi2025/02153)

Försäkringskassan har följande synpunkter.

9.3 Förslag till nya undantagsbestämmelser

Försäkringskassan välkomnar ändringar i regelverken som innebär att upphandlande myndigheter ges utökade möjligheter att välja bort leverantörer från tredjeländer utan frihandelsavtal när de bedömer det som lämpligt. Försäkringskassan anser dock att det bör ytterligare övervägas på vilket sätt lagändringar som rör leverantörer från tredjeland utan frihandelsavtal kan genomföras i nationell rätt på lämpligast sätt. Skälen till det är följande.

De föreslagna undantagsbestämmelserna riskerar att framstå som sådana rättsakter med allmän giltighet om uteslutning från upphandlingsförfaranden som EU-domstolen uttalat att EU har exklusiv behörighet att besluta om. Eftersom undantagsbestämmelserna anger att upphandlingslagarna inte gäller i förhållande till leverantörer från tredjeland utan frihandelsavtal innebär det att de upphandlande myndigheterna inte till någon del ska tillämpa lagarna på dessa leverantörer. Undantagsbestämmelserna återspeglar alltså inte det som EU-domstolen faktiskt uttalat, om att det ankommer på den upphandlande enheten att bedöma huruvida leverantörer från sådana tredjeländer ska tillåtas att delta och, om de tillåts delta, huruvida resultatet av jämförelsen mellan deras anbud och andras anbud ska justeras.

Dessutom innebär de föreslagna undantagsbestämmelserna ett avsteg från upphandlingslagarnas nuvarande systematik som innebär att om en av lagarna är tillämplig, ska upphandlande myndighet tillämpa lagen på hela förfarandet. De nya undantagsbestämmelserna innebär att lagarna inte ska tillämpas i förhållande till enskilda leverantörer, men på förfarandet i övrigt. Huruvida det finns leverantörer från tredjeland kommer dock inte vara känt för myndigheten förrän efter anbudsöppningen. Lagförslagets konstruktion innebär alltså praktiska svårigheter för de upphandlande myndigheterna som inom ramen för en och samma anskaffning både ska tillämpa regelverket, och samtidigt inte tillämpa regelverket i förhållande till en del leverantörer efter en viss tidpunkt. Med de föreslagna lagändringarna finns det även en risk för att leverantörer från tredjeland utan frihandelsavtal ges en fördel i form av möjlighet till enskilda förhandlingar med myndigheten utanför regelverket.

Försäkringskassan anser sammantaget att i den mån det är möjligt att ändra gällande lagstiftning framstår ett alternativ som ligger mer i linje med aktuella bestämmelser i direktiven och EU-domstolens uttalanden som lämpligare.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande rättschef Torbjörn Almerheim i närvaro av avdelningschef Lena Sandh och rättslig expert Josefin Godlund, den senare som föredragande.

Torbjörn Almerheim

Josefin Godlund